

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj : Vidékre postán vagy helyben házhoz hordatva negyedévre 1 ft 30 kr., félévre 3 ft., egészévre 6 pgft
 Helyben kiadóhivatalból elhordva negyedévre 1 ft 15 kr., félévre 2 ft 30 kr., egészévre 5 pft.

OTTO KIRÁLY MENYASZONYA.

(Történeti beszély.) VÉRTESI ARNOLD-tól. (Vége.)

Egyszerre egy lovag állta utjokat. Sötétes volt az idő, estefelé.

— Trencsényi Máté, te elkerültél engem, én fölkerestelek, szólt a lovag; s a mint közelebb lépett, előtűnt ősz szakála, széles válla.

Apor László volt.

— Otto pártosa; szólt Csák, visszarántván lova kantárszárát.

— Nem vagyok, felelt a vajda, s szép barna fejét büszkén hátravetette. A játékszert akkor töröm össze, mikor nekem úgy tetszik.

Csák Máté meglepetve nézett reá. Apor kezét nyújtotta.

— Kezedet a régi szövetségre, olasz Róbert ellen!

— És Otto? szólt Csák.

— Ellene is.

— Itt a kezem, szólt Csák Máté, szövetségre, harcra, szemtől szembe, fegyver fegyver ellen.

IV.

Bálványos vára a Székélyföldön, az Apokrok mogorva ősi fészke egyszerre fölélénkült. Hol eddig csak a vérese sivított, s a toronyör fűtt belé néha-néha még sivitőbb kiértjébe, lassan, unalmasan : most harsogtak a tárogatók, hegedősök éneke zengett, vidám zajjal járt-kelt a sok fegyveres nép.

Nagy vendég érkezett a várba; a magyar király jött látogatni mátkáját. Apor vajda jól fogadta, fényesen, örömmel. Örömtől ra-

gyogott Apor vajda arca künn a termekben; de magányosan, hálószobájában komoran szoritotta öklét homlokára, s meg-megrezzent, mikor ágyában feküdt. Szemöldöke sűrű ránczba huzódott; szemei mereven tapadtak egy helyre, de nem nézett, nem látott velök. Nagy gondjai lehettek.

Ha volt nagy gondja öreg Apornak, nem volt az ifjaknak, menyasszonynak, völegénynek. Szerelmesen, gyöngéden simultak egymáshoz, suttogtak édes szavakat; lassan-lassan szerelemtől megrészegült a lélek.

Ki kábult volt, részeg volt szerelemtől, az nem kivánt volna innen elmenni, hihatták volna tündérek országába; de a vén medve, Petheunch Péter úgy érezte magát itt, mintha verembe esett volna. Nem állhatta meg, hogy a király jó kedvét is el ne rontsa.

— Siessünk innen, kegyelmes uram, mig lehet. Nem szeretek én olyan jó barát várában lakni, ki egy kézzsoritással agyonszorithat.

— Siessünk, merre, miért? szólt bámulva a király. Mátkám elől fussak? Az első embert lángpalossal kergették ki a paradicsomból, sírva ment ki akkor is; hová gondolsz, hogy én szökjem?

Erre aztán Petheunch Péter nem tudott felelni, hanem duzzogva mutatott a sok fegyveres népre. Lófő székelyek, darabantok sokan gyültek Bálványos várába.

— Mit keres ez a nép? szólt Petheunch. Én nem tudom, nem értem, mit akar Apor László; de jót nem akar.

— Elég, parancsolta a király. De Petheunch Péter nem beszélt még eleget.

— Hallottad-e azt a szép történetet az erős Sámsonról, kit ravasz asszony csókkal elaltatott ölében? Átölelte nyakát, karjait és mikor az erős Sámson fölbredett, nem a szép nő puha karja szoritotta körül, hanem nehéz bilincs.

— Péter, szólt ingerülten Otto király, ne rágalmazd az angyalok leggyönyörűbbikét.

— Az angyalok leggyönyörűbbike elbukott, s átán lett belőle, válaszolt komor kedvvel Péter ispán.

A királynak arca kipirult.

— Cselszövő voltál, most is az vagy. Petheunch Péter haragos tekintet ve-

tett a királyra s indulatosan, szóttalan elfordult; távozni készült. Kettőt-hármat lépett, aztán megállt; habozni látszott.

Akkor a király megragadta az öreg levente kezét; nem szólt, de tekintete kérni látszott. És Petheunch Péter maradt.

— Vén vagyok s bolond észszel megyek utánad, szólt morogva.

Otto királynak arca kiderült. Sietett a vajdához; de nem kérdezte tőle: mit keres ez a sok nép? A vajda mégis arról beszélt:

— Tiszteletedre jöttek, uram király.

Utánok jöttek megint mások, uj csapatok, talpig vasba öltözött daliák, selyem ruhában oláh bojárok. És a vajda szólt:

— Tiszteletedre jöttek, uram király.

Aztán kérte a királyt, koronás fővel jelenjen meg Erdély népe között. A király megtette; a duggatott, jól örzött koronát előkereste.

— Ah, tehát itt van! szólt magában, rávászul mosolyogva, a vajda.

V.

A szerelmes mátkapár együtt ült, egyedül, oly közel, hogy fejeik egymáshoz értek, hajfürteik elvegyültek néha-néha. Látták egymás piros ajkait, nézték égő vágygyal; ne csókolják meg? Mámorosan hajolt arcz az arczhoz; forrani kezdett minden csepp vér, szét akartak pattanni az erek, a mell kifeszült, a mint sebesen, lázasan dobogott allatta a sziv. Az ajkak összetapadtak és csókolták egymást, mintha lelkeiket akarnák kiszivni.

— Édes királyom!

— Édes Máriám!

A kéz erősen szoritotta a kezét, pedig mindkettőé reszketett, lihegett a mell, a lehellet el-elfult. Közelebb simult az ifju a leánykához; kéz a kezét elbocsátotta, a kar kinyult, — átölelték egymást, átszorították.

— Édes királyném!

— Édes Ottom!

Bágyadt, üdvözült mosolylyal csüggesztette fejét a leányka völegénye ölébe. S a mint így a szép leánynak fejét ölében tartotta Otto király, mélyen szemébe nézett.

— Tudnál-e szeretni engem, ha koronát nem viselnék? ha szegény lovag volnék, ki nek csak jó kardja és szive?

Arája nem is felelhetett még erre a fur-

csa kérdésre, mikor megnyílt a terem ajtaja s öreg Apor sok fegyveres néppel, urakkal, csatlósokkal lépett be.

Otto király fölkel s eljök ment.

— Apor László, mit jelent ez?

Otto, rabom vagy, felelt a vajda szigoruan, keményen.

Otto királynak vére hült.

— Én, királyod?

— Mától fogva nem többé; koronád enyém. Nézz ide! szólt Apor, s föltette fejére a koronát.

Otto király dühösen kapott bal oldalához, foghatta az üres levegőt; — aztán fájdalmasan felkiáltott:

— Kardom, kardom! . . . . Delila!

S dühtől eltorzult tekintettel nézte végig Máriát.

— Hálóba kerítettél, hitvány csábitó!

Mária sápadtan, tántorogva közelgett jegyeséhez; de az eltaszította.

— Ne jőj közel, kigyó!

— Jó királyom! esdekelt a nő.

— Hallgass, riadt reá Otto. Ha nem tudsz pirulni, legalább takard el arcodat.

Mária elfordult, s a falra hajtotta fejét.

Otto király tovább dühöngött.

— Eszeveszett, a ki asszony nyelvnek hisz. Sima mézes beszéddel megmérgez. Arcza is sima; megbélyegezte Isten, hogy hasonló legyen a kigyóhoz. Szép Mária, azt a kebelt martad meg, melyen melegedtél.

Lehúzta Otto jeggyűrűjét s kaczagva nézegette.

— Milyen szép nyulánk, kerek, mint a kigyó, ha összetekerőzik. Ez is reá emlékeztet.

S földhöz vágta a gyűrűt, Máriának lábaihoz vetette.

— Kegyelmes vajda, nem veretsz reám lánczokat? szólt a fájdalom gúnyával. Valakit megharaphatok. Nos, mit vártok még, mit ácsorogtok itt?

— Azt várom, hogy nyugodt légy, felelt a vajda; hogy beszélhessek veled.

— Hogy nyugodt legyek? Nyugodt vagyok, okos vagyok, szörnyü okos. Kegyelmes vajda, nincs szükséged udvari bolondra? Fogadj meg engem; nagyobb bolondot nem találsz a kerek földön.

A vajda hallgatott.

— Hős vajda, nemes urak, szólt ingerülten Otto, kérlek szépen, igen szépen, szól-

jatok, parancsoljatok. Itt várja rendeléseteket alázatos szolgátok Otto király.

Ajkait harapta össze a király, s lábával dobantott a földre.

— Szóljatok már. Nyugodt vagyok, hallgatok; csendesebb nem lehetnék, ha kőből faragtak volna is.

És keresztbefont karokkal némán állt meg.

— Otto, szólt a vajda, te az ország ellenége vagy.

— Hazugság! kiálta Otto. Eleget hallottam, nem akarok többet hallani. Vezessetek a börtönbe. Jó éjszakát, szép menyasszonyom!

VI.

Egy nap alatt sokat fordult Ottoval a világ; tegnap király, ma rab. A heves ifju kitombolta magát, aztán leült szépen, csendesen, börtönében s elkezdett ismeretséget kötni a pókokkal, egerekkel s más laktársaival.

Miért is panaszkodhatott volna? Apor vajda igen kegyes volt. Nem vetette királyi foglyát valami sötét, penészes tömlöczbe; nem irigyelte tőle a napvilágot, csak az ablakot rostélyoztatta be jó erősen.

Gondoskodott Apor László még arról is, hogy a felséges fogolynak unalmas ne legyen a lakás; oda tétetett asztalára egy nagy bibliát, hadd mulasson vele. Ott olvashatja nagy lelki gyönyörűségére Sámson történetét is.

Az ajtón erős lakatok függtek. A kegyelmes vajda jól őrzi királyi vendégét, hogy valami rabló vagy más olyanféle be ne törhessen hozzá; arról nem tehet a kegyelmes vajda, hogy ilyen gondviselés mellett is hervad, sápad az ifju, hogy most éjfél idején sem tud aludni.

Otto megigazitotta a mécset, aztán lekönyökölt, lehajtotta fejét, aztán megint megigazitotta a mécset.

Halkan csikorogni kezdett az ajtó zára, megnyílt a vastag tölgyfaajtó, s bejött Apor Mária.

Az ifju fölugrott. Félig öröm, félig rettegés rázkodtatta meg idegeit.

— Mária!

Mária részvevőleg fordította halvány arcát az ifju felé s bús mosolylyal szólt:

— Igaztalan voltál, Otto, kegyetlen voltál.

Otto habozott, küzdött magával; mit szóljon, mit tegyen?

— Miért jöttél?

— Miért jöttem? viszonzá a leány. Megmenteni téged, vagy meghalni. És te hitted, Otto, hogy árulód lehetek!

Aztán az elébe térdelt ifjura borult, megölelte és arczán könnycseppek gördültek le a selyem pillák alól. Jól esett, hogy sirhatott.

— Hagyj el, hagyj el! szolt szégyentől, fájdalomtól csüggedten Otto.

De a halvány leány nem hagyta el, megragadta kezét a fogolynak s lázasan szolt:

— Megnyitottam börtönödet; mentsd meg magadat. Menj, menj; óh, ne késsél!

Otto magához vonta, átkarolta elvesztett aráját. A leányka lehajolt és susogva mondá:

— Azt kérdezted, tudnálak-e szeretni, ha koronát nem viselnél, ha szegény volnál, nagyon szegény? Most felelj magad, tudnálak-e szeretni?

— Nem azt kérdelem többé, Mária, tudnál-e szeretni, szolt Otto; tudnál-e megbocsátni? Ne csókolj engem; nem vagyok érdemes, hogy lábaid porát csókolhassam.

— Lelkem, életem, szerelmem, szolt hevesen a hölgy, ölelj meg, s ne szólj arról, a mi elmúlt. Nézz szemembe, így ni, így ni. Látod-e, hogy lelkemnek nincs más gondolata, mint te, szívemnek nincs más vágya, mint te? Szép jegyesem, a hol te vagy, ott szép a világ; a börtön is szerelem háza. Mosolyogj, mondd, hogy boldog vagy.

Hanem ekkor hirtelen fölriadt, s eltolta az ölelő karokat.

— Menj, menj! Itt ér a hajnal. Oh Istenem, meg akarsz ölni?

— Hová menjek, szolt komoran Otto; király korona nélkül?

— Ne kérdezd, csak menj, felelt a hölgy. El akarod veszíteni magadat, engem?

— És te?

— Jő vissza értem fegyverrel, hatalommal, szolt a hölgy. Mária várni fog völegényére.

— Megyek; csak egy félórát maradj velem, Mária! esdekelt Otto. Nézd, még egészen sötét az éj, messze lehet a hajnal.

— Egy perczet sem, viszonzá Mária. Vedd föl az én köpenyemet, takard be jól magadat; ezt a kendőt borítsd fejedre. Azt hiszi, a ki lát, hogy nő vagy.

Otto engedelmeskedett. Felöltötte a köpenyt és csókokkal hintette. Ez borította a leányka karcsu termetét, ez hőszin nyakát érintette, ez itt épen dobogó kis szivét takarta.

— Siess, siess! sürgette Mária. Most menjünk. . . . Várj, én vezetni foglak. . . . Halkan lépj.

S megfogta az ifju kezét.

Sötét tornácokon, tágas udvaron mentek át. Egyik-másik szögletben csatlós horkolt, mellé fektetve a földre dárdája; keresztül léptek rajta. Aztán kis kapuhoz értek; — erre nem szokott senki kijárni, zárva állt mindig. Most kinyitotta Mária a rozsdás zárt s kitolta Ottot a kapun.

Súgva még utána szolt:

— Balra tarts, vigyázz az ösvényre.

Többet nem szólhatott, a fájdalom elfojtotta szavát.

VII.

Otto királyt égette a szégyen, üzte a harag; úgy jött át a Királyhágón, a héterdön innen. Egyenesen Németujvári Ivánhoz ment. Arája, kardja, koronája Erdélyben maradt.

Németujvári Iván bezáratta előtte várának kapuját.

— Állj meg most a magad lábán ha elég erős vagy; vagy menj vissza hűséges jobbagyodhoz, Apor Lászlóhoz. Otto, kitelt a pünkösdi királtság ideje!

Otto érezte, hogy kitelt. Pártja elveszett, elfogyott; idegen emberek között állt.

Semniye, épen semniye nem maradt a magyar földről, csak két emléke: szerelme és gyalázata. Azt a két emléket el is vitte magával.

Bujdosva ment ki, mint bejött. Csak-hogy akkor szive könnyü volt és táskája nehéz, — a koronát hozta benne; most táskája volt könnyü és szive nehéz.

Olasz Róbertnek megvirradott. Hosszu harczban kifáradt a magyar, hosszu sok beszéddel győzött az urakon a pápai legatus. A Rákoson királynak kiáltották ki Róbert Károlyt.

Hanem a szent korona az erdélyi vajda kezében volt, — kezében, mert fején nem tudta megtartani. Szép szóval kérték, fenyegetve követelték; de a vajda nem adta ki.

Nem azért fosztott meg egy királyt, hogy a zsákmányt a másiknak oda ajándékozza.

Csák Máté a Vág mentében lobogtatta még zászlóját; jó szerencse fris nyomon járt vele, olasz Róbert vitézei jobbra balra hulltak. Apor vajda hozzá izent:

— Tartsd erősen magadat, míg egyesülünk. Én téged segitelek, te engem. Erősebbek leszünk a Tátránál.

De Csák Máté visszaizent:

— Áruló vagy, László vajda; bemocskoltad nevedet. Nem egy sorban a mi helyünk.

A vajda azért csak készült; napról napra nőtt serege. A sereg nagy volt és erős, a vezér vitéz és ravasz.

Róbert Károly követői még egyszer, utólszor jöttek a vajda táborába: Omode nádor és Tamás érsek. Tudták, hogy hiában járnak; de mennyire elcsodálkozott a két méltóságos ur, mikor a vajda szomoruan szólt:

— Vigyétek a koronát; kiadom. Nincs Isten áldása házamon, mióta hozzám került.

Egy nappal előbb temették Apor László halavány leányát.

Z Á R D B E S Z I V E D.

Zárd be szived, felejtsd el örökre!
Felejtsd el, mi egykor szép vala:
A szerelem álma, az ábrándok
Ezerszinü bájos mosolya . . .
Szived kihült — eltüne álommal
Az ábrándos első szerelem;
S a hideg ősz, a szivbeli ősznek
Már csak hervadt virágot terem!

Zárd be szived . . . Önnyugalmad árán
Ne óhajtsd mi nincs, mi csak — vala!
A szerelem eltűnt, — az ábrándnak
Bánatájba tévedt mosolya . . .
Mért örülnél a fonnyadt virágnak?
Mért a régi vágy most is veled:
Lángot gyujtani újra? . . . hiszen a sziv
Forró lánggal csak egyszer szeret! . . .

CONCHA KÁROLY.

SZERÉNY NÉZETEK A HAZAI NÖNEVELEÉS KÖRÜL.

(Vége.)

6. Földrajz. A föld melyen lakunk mindnyájunkat érdekel, ezen éljük le éltünket, ezen találjuk a táplálásunkra, megélhetésünkre szükséges anyagokat, ezen lakik az emberi nemzet, melynek egyes tagjaival közelebről vagy távolabbról megismerkedni lelkünk lényeges kívánalma. Hogy tehát a módokat, eszközöket, melyek jólétünkre vagy csak létünk fentartására is okvetlenül megkívántatnak, kellőleg hasznunkra fordíthassuk: földünket minél több viszonyaiban szükség ismernünk, melyre bennünket a helyi, természeti és emberviszonyi földleírás képes elvezetni, melyek tanulásából mi igen sok érdekes és kedves ismereteket, tanúságot szerezhethünk. Ugyanis földrajz tanulása által ismerjük meg az emberi kölcsönös közlekedés eszközeit, az utakat, folyamokat, tengereket, egy vagy más ország vagy tartomány termékeit, egyik másik égalj és világrész terményeit s lakosainak műveltségben, tudományokban s jó erkölcsben miként állását. Mindezeket csak akkor fordíthatjuk kellőleg hasznunkra, ha tudjuk hol találhatunk, s hogyan, mikép, és kik által gyakoroltatnak. Ha a többit

nem is, de a hozzánk mind helyzeti mind műveltségi tekintetben legközelebb álló Európát, a természet ifju erejében oly gazdag Amerikát, s az emberiség bölcsőjét a nagy Ázsiát, ha nem is túl részletesen legalább általánoságban, hazánkat pedig különösen és lehető legrészletesebben nagyon illő ismernünk.

7. Történettan. A történettan a jó emberek erényeinek őre, a vétkes emberek roszaságának tanúja, az egész emberi nem jótevője. Ösmereteink nagyon kis térre volnának szorítva, ha nem tudva azt, mik történnének előttünk, csak saját rövid életünk történetét ismernők; így örökké gyermekek maradnánk, s az emberi nem még őszfürtök alatt is gyermek eszméket hordana. A történettan az, a mi fátylát gyújt a sötétben, melynek világánál ezredévcik történetei fényben állítatván élünk, megítélhetjük a nemes, magasztos, lélekemelő vagy alávaló, gonosz és jogtalan tetteket; s érdemök szerint becülhetjük vagy kárhoztathatjuk azok elkövetőit, mert a nemes, nagylelkű tettek hasonérzelemre s tettekre hevitik az ifjú kebelét, a gonosz tettek

pedig iszonynyal töltik azt el. A történeten figyelmes vizsgálásából mindenünnen kitűnik, hogy az nem csak esetleges, de Isten keze által vezéreltetik, mely az egyes nemzetek történetén épen úgy, mint az összes emberi nemzetén oly csodás változatokban huzódik keresztül! A történeten gondos szemléléséből Istenhez emelkedik föl az ember lelke, s a vallásos szent kegyelet azok iránt, mik iránt azzal viseltetnünk kell, a történeten tanulása által szilárdabbá leend.

Mindenekfelett a hazai történet az, mely bennünket legközelebből érdekel. Isten vezérlő kezét látjuk kedves hazánk ezredéves történetének minden lapján, csakis akkor nevelhetünk jó honleányokat: ha hazájukat ragaszkodással szeretni, s idővel méltó leánnyá lenni tanítjuk növendékeinket. „Ez a föld, melyen annyiszor apáink vére folyt, Ez, melyhez minden szent nevet egy ezred év csatolt!”

A hazai történeten kívül, a világtörténet az, mit vázlatilag legalább növendékeinknek ismerniök kell. S minthogy a nőkebel természete s rendeltetése szerint, a szelidebb érzelmek hazája: gondoskodnunk kell, hogy az örökös egymást emésztő háboruszkodások legfőbb vonalain kívül, az emberi mivelődés eseményeire, szép művészetek fejlődésére, azoknak előhozó okaira, hőseire s más tényezőire főfigyelmet fordítsunk. Növendékeink tanításánál a nagy honfiak ismertetései mellé állítsuk oda a nagy honleányok képeit is, s bizvást elhíhetjük, hogy az érdekesre, nemesre és tanúságosra mindig nyílt leánykebelt a történeten tanulására fogékonyak fogjuk találni.

8, Természettan. A természettan a természeti tünemények s jelenségek okainak vizsgálásával foglalkozik, s mint ilyen a lélek munkásságát fejti, erősíti. Az okok vizsgálása s kiderítése mig egyrésztől magasztos gyönyörrel tölti el a lelket, s a gyarló embert közelebb viszi a minden tökéletesség kútfejéhez az Istenhez: addig más oldalról a tökéletesedés felé törekvő emberi lelket megóvja az azt megalázó babonától. A természettan az istenség nagyszerű művét, e nagy világegyetemet közelebből ismerteti meg velünk, s lelkünkben a legtisztább erkölcsi törvényt érleli meg. A növendékek tanköre azonban szűkebb, hogy sem ők a természettant, mely napjainkban oly kimondhatlan számú hódításoknak s fölfedezéseknek örvend, széles kiterjedésben tanulhatnak, elég nekik a legéletbevágóbb jelenetek helyes magyarázatát adni

meg s általánosságban véve csak a gyakorlatibb részszel ismertetni meg.

9. Nyelvek. Azt mondják, hogy az embernek minden új nyelv megtanulásával új lelke születik. Kétségkívül nagy nyereség, ha nem csak egy, de több nyelven is beszélhetünk, más nemzet szellemi kincseiben gyönyörködhetünk, s abból saját számunkra hasznot vonhatunk. Mindent mi tanulni való, tanuljunk saját édes nemzetünk nyelvén, mint a mely egyenesen szivünkbe, lelkünkbe oltatott, ezenkívül tanítsuk meg növendékeinknek a német nyelvet, mint a melyre hazánkban legtöbb szüksége lehet, s ezenkívül a világnyelvet a francziát, melynek szélesen kiterjedt irodalma s nagyszerű tudománykincsei a tudnivágyó lelket teljesen kielégíteni képesek.

Ha (csak) azt vesszük tekintetbe, hogy idegen nyelv tanulására csak akkor vállalkozzunk, mikor arra szükségünk van: úgy növendékeink a magyar és német nyelvvel csaknem teljesen beérhetnek. Minthogy azonban van eset rá, hogy némelyek helyzetükből folyólag, mások ismét csak divatból is tanulnak idegen nyelveket, az e téreni teendőket kinek kinek saját kedve, hajlama, vagy épen helyzete legbiztosabban meghatározzák. A német és franczia nyelveken kívül, az angol és olasz nyelvek tanulására lehet leginkább hajlandó a magyar. Egyébiránt csupán sok nyelv tanulása nagyon kevés esetben lehet a nő célja.

Im ezek volnának azok miket a nőneveldei oktatás teréről felkelle hoznom, azt mondanom se kell, hogy az ezekbeni teljes öszhangzatos kiképezésre a nevelőnek különös gondjának kell lennie. Az eddig elmondottakat tanulni kivétel nélkül minden növendéknek elengedhetlenül szükséges, az ezután következők között lesz nélkülözhető is.

Második rész a házi oktatás tárgyai:

Elengedhetlenül szükségesekre, és nélkülözhetőkre oszthatók. Az ezen rovatba sorozott szükségesekeni jeles jártasság adja meg a nőnek háziasszonyi, szóval gyakorlati életére becsét s hasznavehetőségét, s azért, hogy a nő a család minél hasznosabb tagjává válhassék, igen óhajtandó, hogy az ide tartozó ismeretekben a növendékek ezentúl sokkal inkább gyakoroltassanak mint eddig gyakoroltattak. Ide tartoznak:

1. Főzés és háztartás. Művelt nőtől senki se fogja józan észszel azt kívánni, hogy sütésen, főzésen s a háztartás gondjai viselésén kívül sem mire se legyen alkalmas; de viszont azzal sem elé-

gedhetik meg az okos férfi, ha nője semmi egyéb csak pamlag hősnő leend s regényolvasással öli drága idejét. A rendeltetésének teljes szívből megfelelni törekvő nőben szükség, hogy az okos műveltség a gondos háziassággal párosuljon, csak akkor válhatik a nő férje méltó büszkeségévé, a háztartás őt illető részének okos vezérévé, s a család jólléte hasznos előmozdítójává. Hogy a növendék az ide tartozó ismereteket minél kielégítőbben megszerezhesse, nagyon óhajtandó volna, ha növendéink külgazdasággal is birván, annak kezelésében kellőleg oktattathatnának. Minthogy azonban ez jelen viszonyok közt csak a jámbor óhajtások közé tartozhatik, nincs más hátra, mint hogy a konyha-kezelésbe, beszerezésekbe, és a háziasszonynak szükséges könyvvitelbe a növendékek bevezetésnek, hogy így a rendtartásba, pontosságba jókor beleszokván, egész életükre irányadást nyerjenek.

A háztartás kezelésénél lényegesen szükséges tudnivalók :

2. A varrás, szabás, kötés, horgolás; ide oszthatjuk be a nem épen lényeges diszmunkák készítését is. Méltán megvárható nőinktől, hogy legalább a három első munkára teljes képességgel birjanak. Napjainkban, hol a kézimunkák készítését oly igen drágán kell fizetni, nagy nyereség ha a nőnek divatárusnőre s varrónőre nem kell szorulnia; a ki pedig a maga saját számára szükséges ruhákat is képes kiszabni s elkészíteni, amellet hogy a szabó nélkülözése által tetemes kiadási költséget takarít meg és saját érdeméből nemcsak le nem von, sőt azt ezek által még tetézi is : az okos gondolkozású férj becsülésére méltán számot tarthat. Örvendetes jelenség, hogy ezek elsajátítására nőnöveldeinkben napról napra több gond fordittatik.

3. Szépirás, rajzolás. A szépiráshoz a nőnek különösen nagyobb korban nem igen van szerencsájök, különben nélkülözhető is. Több hasznát veszik ennél a rajzolásnak, mely míg egyrésztől igen édes örömben ringatja a lelket, addig más oldalról az újabb időben annyira kiterjedt rajzminiták lerajzolása s felhasználása által hasznót is okoz.

4. Zene. Az emberi élet egyik legkedvesebb füzere, szívet, lelket andalító s elbájoló a zene. Nőnek erre legalkalmasabb hangszer a zongora, mely maga egy kis zeneegyetem. Kevés növendék és szüle akadna a ki ezt elengedhetlenül szükségesnek ne tartaná, mert mind a játszóknak mind a halgatónak igen szép és lélekemelő a szép és jólbetanult zene. Mindenki azonban a zenében ma-

gát így ki nem képezheti, mert, meg kell vallani hogy arra hajlam s egy kis hivatás is kell. Gyönyörű és megillető látvány azon édeskedves foglalkozás, midőn a családanya kis gyermekeit még növeldejében szerzett dalokkal altatja el. A zongorázásnál közszájon s kézen forgó gyönyörű népdalaink betanítására kellene növeldéinkben főgondot fordítani, mert azok maradandó becsüek.

5. Testgyakorlat. Fürdés. Uzás.

Legóhajtandóbb volna, hogy a test kifejlésére, a lélek vidámitására s az általános egészségi jólétre oly nagy befolyásu testgyakorlat növeldéinkben általánosan behozatnék, s e célra legajánlandóbb volna a Pichery-féle házi gyógytest-gyakorlat behozása, melyről ismertetője Dr. Batizfalvi ur a természettudományi társulat másodtitkára következőleg ír, : „A készülék melyet Pichery használ; igen egyszerű. Áll két lánczból négy öt tollra, melyek ruganya gyűrűkbe vannak csavarva. E tollak vagy rugók különböző fokú ruganyossággal birnak, és együttvéve változatos ellenállást szolgáltatnak a feszítés mértékéhez képest, melyet azoknak adunk. A tollak belsejében ritkább gyűrűkben folyó ruganyos zsineg szabályozza mindegyik rugó viszonzlagos feszülését. Az ellentállási erő 0 foknál kezdődik s a szerint, mint a testnek különböző állást adunk, aránylag változó tokig növekszik s a legerélyesebb feszítést ellensúlyozni képes. A ruganyos zsinegek valamint a tollak erősebb karikák által vannak egybekapcsolva, a láncz erejének megfelelőleg. A tollak bizonyos szabály megvigyázása mellett bármennyire feszítettessenek, és bármily irányt adjunk azoknak minden sérülés ellen védve vannak a nélkül, hogy erejükből vagy ruganyosságukból veszítsenek, és úgy is vannak készítve, hogy az első, vagy melyik a fogantyút tartja a legengedékenyebb; a második t. i. melyik utána jó már kissé erősebb s így tovább. A lánczok egyike végén horgok vannak, melyeket falbavert vagy az ablak könyökdeszkájához erősített csavarszegekbe akasztunk. A láncz második vége a fogantyúba végződik, melyet kézben tartunk. A tollak elvére alkalmazott készüléket csekély módosítással a család kisebb-nagyobbkoru, tehát gyöngébb és erősebb tagja egyiránt használhatja. A készülék kényelmes, hordozható; a gyakorló magával viheti a szabadba, vagy hosszabb útra, közvetlen és könnyen használhatja szobájában is. Pichery készülékét Párisban sok háznál családi bútornak tekintik s a test kiképzésének elkerülhetlen becses

eszköze gyanánt szerepel. A „Société l'Encouragement“ által Párisban helyesnek s kitüntetésre méltónak ítéltetett. Czélszerűségét nevezetes tekintélyek ismerték el.“

A fürdés az egészség fentartásának egyik igen fontos tényezője, a test tisztán tartására elkerülhetlenül szükséges, s kivéve azt, a ki valamely ellenszenves testi baj miatt el nem szenvedheti, kivétel nélkül minden növendék által gyakorlandó. Uszás a nőknek nem elkerülhetlenül szükséges.

6. Táncz. A táncz oly téma, mely felett mellette és ellene már oly sokszor pálczát törtek. Ellenesei kárhoztatják, mivel már sok leánykát élte tavaszán sirba vitt, de kérdem, vajon a tüzet, mely jótevő melegével oly áldásos befolyást gyakorol testünkre, kerülnünk és kárhoztatnunk kell-e azért, mert vigyázatlanságból házunkat is megemésztetheti? Védői dicsérettel halmozzák, s az anyák, hiúságból vagy kitüntetésí viszketegből leányaiukat tüdőlobig tánczoltatják, mintha azon ételből, melyet nagyon szeretünk, agyon kellene ennünk magunkat. Mindkét nézetet bátran túlzottnak állíthatjuk, s középuton maradv a csendes egészségre káros befolyást nem gyakorló tánczot nem csak megengedjük, sőt a növendék leánykák csinosabb testi kifejlődésére szükségesnek is tartjuk. Mert a táncz a test küldiszét neveli, határozott kecses állást ad a természetnek, rendet s könnyüséget a mozdulatnak, mely nemzeti jelleget nyomva a tánczolóra kellemes zene mellett annak kedvét felderíti, gondolatit, eszméletit magasítja, lelkét finomítja, fenségesíti. Szabályúl kitűzhetjük, hogy a tánczot 7—8 életévben míg még a test könnyebb, a tagok hajlékonyabbak a lélek fogékonyabb, a nőnövendékek bizvást elkezdhetik. A nemzeti táncz mindenkifelett első legyen.

Ime itt van miket az oktatástan teendőire nézve elmondandóknak tartottam, most áttérek a nevelés másik igen lényeges részére, a sajátképi neveléstanra.

II. Neveléstan.

Hogy az előre bocsátott oktatással párosulva, növendékeinkből lehető tökéletes lelkes lényt formáljunk : az a nevelés feladata. Hogy pedig a nevelés kitűzött szent céljának kellőleg megfelelhessen, szükség, hogy az okszerű józan elveken alapult, okos szigorral párosult, s minden esetre szeretet alapján épült nevelés legyen.

A mi a növeldei nevelés megkezdését illeti, a leggyengébb gyermekkorban kezdődő nőnevelés

bir legnagyobb előnyökkel. Ekkor a lélek fogékony minden szépre, jóra és nemesre, s inkább lehet reményleni, hogy a leányka rosz példaadás vagy csak elhanyagoltság által is még el nem ferditett. Nyolczéves korától egész tizenhat tizenhét éves koráig bármely időben nagy haszonnal nevelhető a növelében, s nézetem szerint a növevendéknek négy évet kellene tölteni a növelében, három év alatt elvégezné tanulmányait, a negyedik évben pedig a gazdasszonykodásra szükséges tudnivalókat sajátitná legfőkép el. Hogy növendékeink lelkére, kedélyére helyes befolyást gyakorolhassunk, szorosán ki kell élénk tűzni az utat, melyen haladnunk kell, s ha valahová, ide illik a példaszó : „Mindennap végrehajtassanak a kitűzöttek.“ Általában véve pedig hassunk növendékeink lelkületére :

Vidám ság által, mely a jó erkölcsnek hatalmas tényezője s kellőleg irányoztatva, a jó úton vezérelt növendéknél az élet egyik legkedvesebb kincsévé válik. Igaz ugyan, hogy a vidám gyermekek többnyire virgonczok, nem ritkán pajkosok, beszédesek, lármások szoktak lenni, azonban tudva az előttünk álló nemes czélt, béketürés és helyes irányzás által e sajátságokat mind a növendék hasznára fordítjuk. A vidám gyermeket mogorva bánásmód által elijeszteti, kedélyét besülyeszteti s búskomolylyá változtatni akarni ferde törekvés.

Foglalkozás a növendéknek egyik legjobb nevelője, s valóban ha czélszerű, hasznos s szívet lelket egyiránt lekötő munkával foglaltuk el növendékünket, már az által, hogy lelkébe a később korban gazdagon gyümölcsöző munkaszeretetet beoltottuk; kezébe adtuk jövő élete egyik főtámaszát. Más oldalról nem lévén ideje a dologtalanságra : megmentettük a ferde útra vezető unalomtól, továbbá a gyermekkebelben oly otthonos s megszokás által rosz útat vehető képzelődéstől s hivalkodástól, s nem hagytuk esni a munkátlanság, tétlenség minden rosszat szülő káros megszokásába. Ifjú korban valamint legáldásthozóbb a munka : úgy legátkosabb a tétlenség.

Bizalom által csatoljuk magunkhoz növendékeink szívet, lelkét, ragaszkodják hozzánk mind egyik szeretettel, mert az az erkölcsi kölcsönös figyelmet nem csak fentartja, de nemes tetté is érleli. Semmi sem nevel áldásosabban, mint a nevelő szives bizalma s szeretete, mely olyan mint a nap, világít és melegít is egyszerre. A bizalom ellenkezői a titkolódzás, alatomosság és hazugság,

melyek által ha erőt vesznek, eleveenségét elvesziti a kedély, miket ideje korán is csak a legczélszerűbb eszközök erélyes és kitartó használata által lehet csak kiirtani, fájdalom! minden esetben még így sem sikerül.

Szabadságot kell éreztetnünk növendékeinkkel, mert az erkölcsi nevelésnek alig van veszedelmesebb mótelye mint az örökös parancsolás, korholás, és fenyegetődzés; mely igen könnyen alattomossgot, szinlett erkölcsiséget szül. De mig egy részről növendékeinkkel a szabadabb, szivesebb, szóval családiasabb bánásmódot éreztetjük; vigyáznunk is kell, nehogy az a szükséges függést és fegyelmet veszélyeztesse, mely ha felbomolt, előbb utóbb sirját ássa meg a jó rendnek. Tetteinkben, cselekvéseinkben mindég okos szigort tanúsítsunk, s a végrehajtásban legyünk szilárdak, állhatatosak, hogy a rendszabályok ne legyenek csupán látszat, de valóság. A jó nevelőnek egyetlen tekintettel annyira módjában s hatalmában állhat növendékeit kormányozni, mennyit mások a legszörnyűbb büntetések által se képesek elérni. Fejtsék ki a növendék lelkében a nevelőjéhez bizalmas ragaszkodás, s jó példaadással annak irántai szeretetére tétessék büszkévé, higyétek meg, szólanotok sem kell, csupán arczotok kissé szigorúbb kifejezése által tetszéstek szerint kormányozhatjátok őket.

Igy kell nevelni az élet terén oly fontos hivatással bíró nőket, mert hogy az emberi társadalomban a nők az általános jólét előmozdítására nem kevesebb befolyást gyakorolnak mint a férfiak, az általában senki által nem tagadható tény. Mert a nők feladata, hogy a házat rendben tartás, férjeiket boldogítsák s gyermekeiket jól neveljék. Ha e nem kisszerű fogalom magasságára felemeltük, ezek végbevitelére képeseké tettük növendékeinket; higyétek meg nekem, az erkölcsi világ szánandó vázalakjai a nők közül napról napra ritkulni fognak.

A világ nem a phantázia műve, de minden család egyesülete, s ki képes azt helyesebben s gondosabban képezni mint a nők, kiket a természet a nekik adott kedvességen kívül még más előnyökkel is felruházott, minők gondosság, figyelem az egyes dolgok sőt apróságok iránt is, foglalkozási kedv, egy neme a rábeszélő szónoki tehetségnek, melyek mintegy velök születnek. „Minden a mi tetszető — így ír a nagyon korán elfeledve

elhúnyt mélytudományú Rác Sámuel „A Szép-nem“ című munkája 122—423 lapján — Minden a mi tetszető, a lány érzelem, a legfinomabb vonatok, a dolgoknak fejlettebb arányai, az izlésnek sebes, bátor ítélete az illendőnek érzelme, és annak finomabb árnyékoltatásai a legkikeresettebb érző tehetségnek észrevételei — ez a nagy mesterség, kitalálni a mi elmésséget mutat, s kedves nevetséget indit, — ez az elragadó ajándék a vidám mulattatásra, mely az érzésekbe egy pillantat alatt behat, mely a szívet megnyitni és érdekelni tudja — mindeknek és ezekhez hasonló tulajdonságok a szépnemet megkülönböztetik; úgy mint a ki született bírja mindannak a mi tetszik — a ki a társaságot finomítja, a durva erkölcsöket civilizálja, vad szokásainkat lágyítja, a bezsédnek fordulatot, a nyelvnek emelkedést, a poetának lelket, a vitéznek tüzet, a szerelmesnek lány szívet ad, és legalább az életnek szomorú útját virágokkal ékesíti. Valósággal oly nagy dolog, az emberi társaságok boldogságára nézve, az asszonyi nem állapotjára különösen ügyelni, hogy annak romlottságában legyen fundamentuma a vén világ romlottságának, Európa, Ázsia, Afrika nyomoruságának, sőt itt legyen eredetök azon fekete fellegeknek is, melyek sok száz esztendőktől fogva a népek fejére lemennydörögnek. — Minden nemzet elvesziti jó állapotját és függetlenségét, mihelyt a szépnem csak a szerencse aránya, csak a hatalom fénye előtt esik csodálkozva térdre. — Ha a szépnemnek erkölcsi neveltetése elhibáztatik, ő vele együtt a férfi nem is emberi méltóságából kiesvén, nagyon megalacsonyítottatik, és midőn az asszonyi kellemek sziv nélkül nyeretnek, az ő áluralkodásuk bizonyosága lesz szégyenüknek.

Hogy tehát a nő felséges rendeltetésének minél tökéletesebben megfelelhessen, neveljük a növendéket úgy, hogy mig egyrésztől a neki szükséges tudományokban és ismeretekben neméhez illőleg jártassá képeztük: addig másrésztől oltuk be lelkébe a szeretet szent érzelmét: mert higyétek meg, hogy a női hivatás jobban kimerítve s nő jobban felmagasztalva nem volt, nem is lesz soha, mint korán elhúnyt Idúnánk akkor, midőn koszorús költőnk Arany János azt írta sírkövére, hogy: „Egész lelke szeretet volt.“

SZTANKO-CSAPLICZKY LILLA.

Nőnevelde-tulajdonosnő.

VIDÁMSÁG.

Vidámság! már e szónak hangja is jóltevéleg hat kedélyünkre! mintha előttünk látnók a szeliden mosolygó arcot; mintha hallanók a mérsékelt hangot, mely mindenkit felvidít kedves szavaival!

Boldog az kit sorsa vidám kedélyűek körébe vezetett, kinek szeme nem találkozik mindjárt mogorva arcokkal; kinek fülét nem sérti folytonosan a zsémbes, elégedetlen és bús hang, vagy örökös hahota és kedélytelen vigság, mi talán még kellemetlenebb.

Mert nagy, óh igen nagy a különbség vig és vidám ember közt.

Mig az első — ha bár olykor kellemes, szivesen látott társalgó — könnyen kifárasztja az embert, főleg komolyabb kedélyűt, vagy olyanokat kiket a sors csapásai sűrűn értek; addig a második jelenléte mintegy pihenteti lelkünket, szívünket; s még a lelki fájdalomra is csillapítólag hat; — sőt a mogorva, roszkedvű embert is — kit vig, mindig bohóskodó társalgó csak fölingerelne s még mogorvábbá tenne — fölvidítja s megengeszteli.

Akár minő búsak legyünk, akár minő szerencsétleneknek érezzük magunkat, vidám társalgó nem leend terhünkre; nem nyul durva kézzel szívünknek még sajnó sebhelyeihez, nem gerjeszt undort a levert kedélyben, nem fárasztja ki a beteg vagy kimerült szellemet és testet.

De mily egészen másként áll a dolog vig emberrel! Ha betegek, búsak, szerencsétlenek vagyunk, még a gondolat is ily bohó emberrel találkozni fáj szívünknek, sérti lelkünket. Előre zúg fülünkbe a hangos hahota, az éles, olykor durva élez, a minduntalan keresett tréfás beszéd; s mintha előre éreznők a késdöféseket és gombostűszúrásokat — melyekről tudjuk hogy azokat ily társaságban ki nem kerülhetjük.

Főleg nőben, kinek feladata férje életpályájából, a mennyire csak lehet, elhárítani a töviseket, s ezeket virágokkal fölcserélni; nincs áldottabb tulajdon a vidámságnál; míg a vig nő, mikép én ezt — jobb kifejezés híján — értem, — olykor igen kétes áldás a háznál.

Ha a családapa, ki egész napon át dolgozott és fáradozott övéiért, este haza érkezik, pihenésre, vi-

gaszra, fölvidításra van szüksége! és ha roszulesik neki akkor mogorva vagy roszkedvű arczczal találkozni nejjénél, olykor még sértőbben s fárasztóbban hatna reá a hangos vigság és bohóskodó beszéd. Fáradt kedély ritkán fogékony ily nemü vig társalgásra; de a szelid, csendes vidámság az, mire legtöbb szüksége van, minek jótévő hatását mindig képes érezni.

Azért ha leányokkal áldott volna meg az Isten, soha sem igyekeztem volna bennök azon kissé túl a rendén hangos és eleven vigságot kifejleszteni, melyben a legtöbb szülők annyira gyönyörködnek; — ellenben nem kiméltem volna sem fáradtságot, sem áldozatot, hogy vidám kedélyűek legyenek, saját és környezetük örömeire és boldogságára.

Nem ritkán történik, hogy azok, kik társaságban a legvigabbak, otthon, házi körökben mogorvák, zsémbesek, roszkedvűek, úgy hogy reájok sem lehet ismerni.

És ezen nem csudálkozom; mert a vigság lehet erőszakolt és gyakran fárasztó; míg erőtetett vidámság nem létezik és nem létezhet.

Ennek a szívből s kedélyből kell fakadni és kisugározni mint a tiszta napfénynek; míg a vigság nem ritkán a vilány-világításhoz hasonlít, mely csak mesterkéltné utánzása amannak, s azért fáj a szemnek.

Még gyermekben is kellemesebb a vidámság a vigságnál; mert az első állandó mint a szép, csendes és tiszta nyári vagy téli nap; míg a második nem egyszer hasonlítható aprilisi időhez, melyben napfény és vihar, lágy szellők és jégeső váltják fel egymást, még pedig igen hirtelen.

Azért ne búsuljunk ha vigak nem lehetünk ha a sors lelkünknek, szívünknek megtagadta az arra szükséges ruganyosságot; jobb annál a vidámság! És ha ez nem is született velünk, megszerezhetjük e kincset, ha a gondviselésbe bizunk, ha megadással hordjuk a tehert, melyet az Isten kegyelme mindig erőnkhez mér; ha irigy szemmel nem nézzük azokat kik boldogabbak nálunknál, hanem tiszta szívből mondhatjuk, e szép és jelentős szavakat: Uram Istenem legyen a te akaratod szerint!

JÓSIKA JÚLIA.

H I R V Á S Á R.

B U D A P E S T.

** A pesti jótékony nőegylet, 194 szegénye segélyezésére, a folyó hó hetedikéről számítandó egy hónapra 1216 ft. 20 krt utalványozott. Az egylet köztintézetében tizennyolcz szegény talál alkalmazást.

** Reichardt Sándor, elismert énekművész hazánkfia mult vasárnap hangversenyt adott, mely a hangversenyző művészetén kívül, még azon okból is nagyobb közönséget érdemelt volna, miután benne a nemzeti színház kedvelt csalogánya a leg-szebb népdalok éneklésével működött közre.

** Fővárosunkban a tűzifa ölének ára 14 ft. 30 kr., uj pénzben 15 ft. 22 kr. A tűzénél sokkal kevésbé melegedik ki az ember, mint a megvételénél.

** Pfeifer Ferdinánd könyvkereskedése az uj pénzhez gyorsszámitó gépet árul.

** A terézvárosi templomban egy házaspár aranymennyezője tartatott meg a mult héten. Az aranyos menyasszony majdnem oly idős, mint maga a plébánia, miután ez 1777-ik év vége felé alapított, ő meg 1800 január havában született.

** Lapi hir szerint „Nők könyve“ czim alatt egy album van tervben, melybe csupán hölgyek írának.

** Vas Gereben „Pörös atyáfiak“ czimü uj regényen dolgozik.

** A husvétkor színházunktól távozandó Fehérvári Mari helyett Huber Ida, fiatal zenedei növendék lesz szerződtetve.

** A komlókert ételei, s italai ellen egyre sürübben hallani panaszokat, s a Pestre ránduló vidékiek, kiket a „Komlókert“, emlékezetes hirtével magához csábít, nagyon csodálkoznak, hogy ellenkezőleg a régi időkkel, azt rendesen néptelennek találják, azonban csakhamar aztán ők se csodálkoznak, amint a konyhából, vagy pinczéből valami eléjük került. Különösen a borok kegyetlensége ellen általános a panasz, s épen nem valószínűtlen, hogy valamelyik estén majd egy kevésbé martirtürelmű komlói vendég, Parrag jó boraiból hozat vacsorájához.

** Reichardon kívül Souper, énekes hazánkfia is körünkben van, ki mint jeles bariton tesszéssel működött Párisban, s szintén hangversenyezni akar.

** A mi a zeneélveket illeti, a beköszöntött saisonra egyáltalán nem panaszkozhatunk, miután a virtuozok hangversenyei mellett a klasszikus élvü kamarai zeneestélyek is kezdetüket vették már e hó első vasárnapjával, s idevonatkozólag még azon érdekes hírünk is van, miszerint Füredi a páratlan népdalhős, eddigi összes szerzeményeit közelebb kiadni szándékozik.

** László, nyugdíjas színész, ki oly elegans

játékkal tudta személyesíteni a komikus divaturacsokat a legfinomabb salon-darabokban, „Az élet szinfalai“ czimü vigjátékban kezdé meg búcsuelőadásai sorát a nemzeti szinpadon. A közönség nagy számmal jelent meg ez estére, s többszörösen iparkodott tetszése s tisztelete jelét kifejezni a még mindig fiatal elevenségü aggszínész iránt.

** A magyar kertészeti társulat első kertgazdasági tárlata a társulat alakulása ünnepélyére a magyar nemzeti muzeumban f. 1858. évi nov. 13-án délelőtti 11 órakor nyitattott meg, és közszemléletre nyitva álland november 14. 15. és 16-án mindig reggeli 9 órától esti 5 óráig. (14-én déli 12 órakor leendett a megnyitás.) Bemeneti díj: 25 uj, vagy 14 pkr. — Gyermekéért fele díj fizetendő. A társulati tagok esti találkozásául Márton Károly (társulati tag), „Licinius“-hoz czimzett éttereme jelöltetik ki. A kiállított tárgyak egy része nov. 17-én elárvereztetik.

B E L F Ö L D.

** Udvarhelyi Miklós veterán színművészt több rendbeli kitüntetésben részesíték 50 éves jubileuma alkalmával Pécsen. Nevezetesen a Mátrai kisasszonyok maguk részéről egy értékes gyűrűt, s illetőleg egy szépművü tárczát nyujtottak át neki, s az öreg bajnoknak a sok közt kétségkívül legérzékenyebben eshetik azon tiszteletes elismerés, melyet a színészet fiatalabb nemzedéke oly nagy iparkodással buzgólkodik irányában tanusítani.

** Gruber Anna győri nőnöveldeje az uj tanévre e hó 10-én nyitattott meg. Az intézet 4—8 éves leánykakat vesz fel, kik a szükséges tanulmányok mellett mindennemü női munkában is nyernekt oktatást.

** A győriek nagyon örülnek, hogy kedvelt Farkas Miskájuk, trieszti, gráci s velencei hangversenyei után ismét náluk huzza a jó magyar nótákat, csak azt találják különösnek, hogy Farkas Miska délutáni 3 óránként ad zeneestélyeket.

** Marosszéken özv. Káli Nagy Istvánné, szül. Szentiványi Mária urhölgy, kit buzgó irodalompartolása, s több honleányi érdemei miatt, mindig legtiszteltebb nevei közt említett Erdély, mult hó 19-én a jobbak sajnálatára meghalt.

** „Megtört sziv hangjai“ czim alatt egy költeményfüzér küldetett be hozzánk. Szerzője Balogh Alajos, kitől „Sümegevár“ czimmal szintén közelebb jelent meg egy regegyűjtemény. A „Megtört sziv hangjai“-nak ára 24 pkr., kapható a szerzőnél, Sümegen.

** Debreczenben a ref. papjelöltek közelebbi vizsgáján, a szintén vizsgát teendő Cs. P., a tanulmányokban kitünő jelességü s teljes életerőben

levő 23 éves fiatal ember, egy mély sóhajtással helyén összerogyott. Mire társai segélyére siettek, halva volt.

** A bécsi Karlszínházban „Judith és Holofernes“ utóbbi adatásán egy pinscher vetődött a szinpadra, s a lámpáig előrehatolva, az épen dologban levő Holofernesnek nagymerészen szemébe nézett. Hanem a mint a bécsi Holofernes a tolakodóra e szavakkal: „Mit keres itt ez a fia-asz-sziriai?“ rárivalt, oly harsogó kaczagás támadt a közönségben Nestroy (Holofernes) ez ötletén, hogy a kis pinscher egészen megzavarodva nagy sebten eliramlott. Bizonyosan lámpalázt kapott.

** Egy bécsi lap írja: Senki sincs kevésbé feljogosítva a jelenlegi átszámításoknál az árakat felszökkeníteni, mint a bécsi szálloda-, étterem- és kávéháztulajdonosok, kiknél az ét- és italárjegyzékek már ugyanis oly tetemesen fel vannak csigázva, hogy már is 2—3 százalékos nyereséget huznak. — A bécsi lap ez észrevételét a magyarországi vendéglős és kávé urak is figyelembe vehetnék.

** Az Olaszországban ez év folytán elhiresedett Ferni testvér művésznőket, kiket egész Milanollo-ig emelnek, a napokban Bécsbe várják.

Kolozsvári szini tudósítás Beszterczéről. Nov. 5. 1858. Mint olyan szellemi élvek után óhajtozó vidéki levelező, ki nem ritkán a tollat rágja, szellemi táplálék hiányában berándultam Kolozsvárra, mert hallottam, hogy megérkezett az országos szini választmány pártolása mellett Havi Mihály 60 személyből álló színésztársulata, mely nemcsak dal- és táncjátékokkal de drámákkal is igéri mulattatni a jó Kolozsváriakat még pedig — (mint mondják) oly művészi tökélyvel, hogy mindennemű kritika feleslegessé válván, a hirlapi ítészektól — a tiszteletjegyet, melyben ezek, mióta az erdélyi nemzeti színház fenáll, mindig részesítettek, megtagadta, s miután a helybeli kritikusok szüre kitétetett, miért ne foglalhatná el azok helyét saját pénzeért néhány estére egy vidéki bíráló. — Október 30- volt, s a „Rigollettó“ című dalmű adatott; én ezen dalműről előle-geesen csak annyit tudtam, hogy egy francia négyessel kezdődik, melyre magam is táncoltam egy casinobálban, a hol a táncrendbe így volt írva „Rigó de tó“; és hogy ebben van ama rágalomtéljes dal: „az asszony ingatag“. Én zeneértő nem vagyok, (Nem tesz semmit, azért írhat operareferátát. Szerk.) de gondolom a darab jól ment, mert a közönség derülten távozott, s még az után is dudolták némelyek a szebb dallamokat; azonban feljegyzem néhány az uton hallott észrevételeit oly embereknek, kiket zeneértőknek tartok. (Az ily szerénykedés nem áll jól a kritikusnak. A következők észrevételeket úgy kellene előadnia, mint saját magáéit. Vagy ha már épen czitálni akar, czitáljon Jules Janin-ból, Börné-ből, Balzac-ból; ezek nevezetesebb szentenciáit mind megtalálhatja ön bizonyos pesti lap szini tudósításaiban. Szerk.) Egedi Mari ki Gildát szemé-

lyesíté, jó iskolával, de nem elég kellemes és terjedelmes hanggal bir. Follinus (Mantua hercege,) miután egykori szép tenor hangja csengését elvesztette, erőlködéssel iparkodott kicsalni lágyabb hangokat, mi többnyire a művészet rovására történt, s a közönség fájdalmára. Leginkább tetszett Mezei a czimszerepben, kinek erős bariton hangja van, és erőltetés nélkül énekel, szint úgy tetszett Bokor bassista. — Okt. 31. „Nagy apó“ adatott Boér javára, ki a jólelkű vén apót, természetességgel személyesíté. Kis Gyulát Komáromi adta, ki szép érczsengésű hangnak van birtokában, s meglepő pontossággal éneklé a népdalokat. S. Minka a pajkos Rafaelát, csinosan játszá. — Bojti Zsuzsit Follinusné, vele született egyszerűséggel s természetességgel állítá elenkebe. — Nov. 1. „Liliomfi“, ismét népszinmű. Nagy közönség s egybevágó előadás; a népszinműveket igazi kedvvel és igyekezettel adja e társulat, Liliomfit Komáromi adta, ki megint az est hőse volt, s csak valamivel nagyobb hangra leune szüksége, hogy jeles népszinmű énekesse válhassék; szintén jól betölték helyeiket: S. Minka, Singér Róza és E. Ludmilla. Havinak nagy érdeme az ifju tehetségek felléptetése, bátoritása és fejlesztése. — Nov. 2. „Bibor és gyász.“, első drámai előadás. Le a kalappal kritikus; (És ön kalapot visel? Kritikus létére? Nem tudja, hogy bagósüveg a divat? Szerk.) fényes nemzeti darab, csillogó magyar ruhák, sok szép szó, pattogó szónoklat, s több ily látványos dolgok tárulnak elénk, a melyekről azonban, hogy a szigoru bíráló itélő széke előtt is megáljanak, azért még nem bizonyos. (Nem bizonyos! Lám, ön kezdi az ítészeti műkifejezéseket el-sajátítani! Szerk.) — Nov. 3. volt az első ballet-előadás, — a darab neve nagyon furcsa volt, nem is jut eszembe. — S ezzel bevégzém egy időre tudósításomat. Ámde fogadja Havi igazgató azon őszinte figyelmeztetésem, hogy ne pazaroljon annyi szép erőt és áldozatot operájára, mi nem fizeti ki magát Kolozsvártt, hanem igyekezzék, mentől jobb drámai műveket lehető tökélyvel hozni színre; mert a magyar színművészet célját csak így fogná megközelíthetni. Vidéki.

K Ü L F Ö L D.

** Párisban egy gyárnokot hivatalos vizsgálat alá vettek, mert 10-éves leányát akképen fenytette meg valami csekélységért, hogy kezét borszeszláng fölé tartva, elégeté.

** A párisi Rothschild nemrég Németországon utazván, visszatértekor hét jókora ládával indult Párisba, hanem nagy lett ijedelmé, amint ideértekor a vasutról leszállva látta, hogy a hét láda közül csak hat van meg. A hiányzó szekrény 1 millio pftot tartalmazott, aranyban; méltán nyugtalanzkodhatott tehát a nagy pénzember, midőn nagyonának épen 350-ed része elvesz-

téről volt szó. Nagy lármájára működésbe hozták a távirát, s a mint előbb ijedelme, oly nagy lett most öröme, megtudván, hogy ládáját rendkívüli fontossága miatt, hagyta hátra a vonat Metzben. E fordulat fölötti örömét azonban ismét figyelemreméltólag lelohasztá azon körülmény, hogy tekintve a láda tartalmának rendkívüli értékes voltát, s a miattai agságot, 625 frankot fizetettek vele. „Eh! kiáltá tépelődő taglejtésekkel, s rendkívül savanyu arczjátékkal, mindennek oka nem más mint saját hibám, miért nem utaztam saját vasutamon!”

** Párisban Albon gróf 20,000 frankban fogadott, hogy a bastille-től elindulva, bekötött szemekkel is betalál a St. Magdolna-egyházba. Fogadását elvesztette. Nem csoda, sok ember még nyitott szemekkel is nehezen talál be a templomba.

** Friedrich Vilmos porosz kir. hercegnek közelebb egy arczképe jelent meg a berlini műkereskedésekben, melyet neje, Victoria angol kir. hercegnő rajzolt. A kép feltűnő szabatosággal hasonlít az eredetihez, min nem győznek eléggé csodálkozni azok, kik azt tartják, hogy a nők hamis színekkel szokták férjeiket — lefesteni.

** Egy hercegnő 30,000 fontos fejéket rendelt meg maga számára Londonban. Ugy kérjük érteni, hogy a fejék 30,000 font sterling, azaz 300,000 pft értékű.

** Ghika hercegről, kinek megvadult lovai által okozott halálát közelebb megirtuk, következő esetet beszélnek Párisban. Az ottani Chateau des fleurs-ben, egyéb szórakozási intézeteken kívül egy jövendőmondási sátor is van, hová egyik estén időtöltésből Ghika herceg is bevetődött. A varázsló merően szemügyre véve a herceg balkezén a vonalakat, egyszerre elkomorult egész arca, s soká vonakodott kimondani, mit olvasott ki onnét. A herceg erőtetésére azonban végre kijelenté, hogy ez, fivére halálának legközelebbi évnapján erőszakos halállal fog kimulni. A herceg épen levelet írva vidéken levő nejehez, házagpótlóul beleírta azt is, mit jövendöltek neki a chateau des fleurs-ben. A hercegnő komolyan megijedt a jövendöléstől, és sietett Párisba, hova a jövendölt szerencsétlenségi nap előestéjén érkezett meg. Másnap a herceg sétakocsizásra akart kirándulni, azonban nem bizva saját lovaiban, a hercegnő lovait fogatá be, melyek rendkívül jámborak voltak ugyan, hanem a Párisba tett tegnapi rövid uton kívül, már jó ideje heverték. A herceg tehát minden töprengés nélkül kikocsizott rajtuk, s egy órával később holtan emelték fel az utcáról.

** Nagyreményű fiatal nemzedék. Berlinben egy ur sétaközben, csinosan öltözött 8—9 éves leánnyal találkozott, ki egy valamivel idősebb fiu gorombaságai elől futva, nem talált más módot, mint a sétáló ur oltalma alá menekülni. A fiu azonban még mindig iparkodott botjával közelébe jutni a kis leánnyak, ki remegve simult oltalmazója

keblére megölelve őt kis kezeivel. Az ur megboszankodva a goromba fiu gazságán, illendő elégtételt akart venni rajta a kis bántalmazottért, mire a fiu megijedve, elszaladt. A kis leány, megszabadulva üldözőjétől, szintén nem időzött tovább, hanem nagysietve köszönetet mondvá az urnak lovgiasságáért, mint kis szökkenő őzike elfutott. Az ur nyugodtan folytatá sétáját az egészségforrás felé; ideérve fizetni akart valamiért, azonban nagy bámullal vette észre, hogy oldalzsebében semmi sincs. Különbféle gondolatok jutottak most eszébe, melyek az épen átélt jelenetet egészen más színben világították meg, s azon végképen alapos gyanut kelték benne, hogy vele komédiát játsztak. A kis leány egyetértett a fiuval, s színlag menhelyet keresve keblén, tulajdonképen a tárczát kereste, mit mint a következmény mutatja, meg is talált.

** Bristolban egy szegény betegágyas nő, három ujonszülött gyermek anyja, Victoria királynő segélyéhez folyamodván, ez három aranypénzt küldött gyermekei számára. A hármások ily neveket kaptak a keresztségben: Faith, Hope, Charity, (Hit, Remény, Szeretet.)

** Saint-Adéel-ben az ujonnan épített színház a hetes esőtől érve összeomlott. Intő példa az olyan színháznak, melyet folytonosan ér a hetes eső (repertoire), mert a mint látjuk nem veszedelmesebb a színházakra nézve tüzzel, mint vízzel játszani.

** Centralia illinois városban, sept. 17-én este Brooks léghajós által légutazás volt hirdelve. A helyett azonban, hogy az elkészített légi járművel maga emelkedett volna fel, sürgető kérésre bizonyos Wilson nevű fiatal embernek engedte azt át, ki maga is léghajóssá szándékozik magát képezni. Wilson a teljesen nyugodt légben meglehetősen magasságra fölemelkedett, a helyett azonban, hogy ismét lejjöne, Brooks ur nagy bosszúságára elhagyta magát ragadtatni egy hirtelen támadt szélroham által, s a léggolyó délkeletnek repülve csakhamar eltűnt a látkörből. A fiatal ember csak másnap jelent meg Centraliában, s elbeszélte mi történt minden a léghajóval. Mintegy 20 mfdnyire röptetett még a szél által, s ekkor a horgony segélyével sikerült egy magányosan álló révészlakás közelében leereszkednie. Léghajóját a kerítéshez kötve beszédbe elegyedett a révészszel s ennek nejevel, kik nem birták elrejtteni előtte abbéli vágyukat, mennyire szeretnének ők is legalább csak kissé is megismerkedni a légutazással. Wilson szívesen tett eleget óhajításuknak. Legelőször a férjet hagyá felemelkedni pár száz lábnyi magasra, s a horgonykötélnél fogva ismét minden baj nélkül a földre huzta. A révészné is megtette e kis légi felrándulást hasonlóképen. Mindezeket pedig látván a révészék gyermekei, egy 8 éves leányka, s 3 éves fiu, lehetetlen volt rimánkodó kérésükre meg nem engedni, hogy ők is felrepülhessenek. Hanem nagy lett rémülése a szülőknek, midőn a hajó jelentékeny magasba jutván, Wilson ur a kezében tartott hor-

gonykötelet vigyázatlanságból, vagy, hogy már erejét veszté — eleresztette. A gyermekek talán még nem is gyaníták mi történt velük, s a léghajó már mérhetlen magasban járt a felhők közt, vagy azokon túl, szóval a következő pillanatban a lég-golyó eltűnt. A szülőknek tébolyultsággal határos kétségbeesését sokkal könnyeb elképzelní, mint leírni. Ha talán villám találja e perczben gyermekeiket, nem tűnik fel előttük oly rettenetesnek azok sorsa, mint látni, mint ragadtatnak kicsinyeik egy borzasztó veszély felé, melytől minden emberi segedelem messze van, s ellene tehetetlen. Wilson is le volt verve a szerencsétlenség által, s nem tudott jobb tanácsot, mint a mily gyorsan lehet, Centraliába sietni, s felkeresni Brooks urat, hogy mit lenne legokosabb tenni. Ennek véleménye szerint a hajó elérvén a legmagasabb magasságot, lassan lefog ereszkedni, vagy már le is ereszkedett valahol, de hol? azonban az nagyon valószínű, hogy a kicsinyek, hacsak a hajóból szerfelett kihajolva le nem zuhantak, a magasbani hideg légkörben eddig megfagytak. Egyébiránt Brooks ur a veszendőben levők netaláni megmenthetéséből azonnal ut-

nak indult, azon irányban, melyet a léghajó magának vett. Azonban a Gondviselés örkdött a kis gyermekek felett. Körülbelöl azon időtájban, midőn Wilson ur a szerencsétlenség hírével Centraliában járt, mintegy 43 mfnyire azon helytől, hol a gyermekek felemelkedtek, egy földmives, horgonyánál fogva egy fa ágai közé akadva megpillantá a léghajót, s iparkodott azt a földre huzni, nem is gondolva, hogy valaki legyen benne, és mit talált? A leányka köténykéjében gondosan betakargatva aludt a kis fiu, mialatt kis néje szorgoskodva örkdött fölötte. Midőn a leányka a hidegtől kissé megdermedve magához jött, elbeszélte, mily soká, s mily nagyon kiáltoztak segély után, hogyan repültek el egy város fölött, melyben nagyon sok embert láttak (Centralia), hogy panaszkodott kis öcscse a hideg ellen, miként pólálta be, s hogyan altatta el, miközben rettegésből a hajó egyik kötelébe kapván, a hajó erre sülyedni kezdett, mit ő észrevéve, addig huzta a kötelet, mig egészen a föld közelébe jutottak. Néhány óramulva szüleik karjaiban volt a két elveszettnek hitt gyermek.

T Á R C Z A.

NEMZETI SZINHÁZ.

** Egy kis logika. — Senki ne vegye mérészségnek tőlünk, hogy a nemzeti színházról szólva, egyuttal logikát is emlegetünk. Hát ennyire jutott volna már ez intézet igazgatóságáról a közvélemény kételkedése? Oly messzeálló két ellentétes fogalom ez már önök előtt? Hogy mai napság szinte fonákságnak tartják, hogy egyuttal mind a kettőről szólhasson az ember? . . . Gondolják meg, hogy egyik legelőkelőbb intézetük ez, s mily állapot az már, midőn az ellen is felébred önökben a kételkedés. Mi megkísértjük kiokoskodni az igazgatóság logikájának lételet, s ha sikerült, reméljük, megnyugtattuk az aggódókat, mig ellenkezőleg, ha nem sikerül, félünk, magunk is annyira meg fogunk zavarodni, hogy még csak egy jó tanácscsal se fogunk szolgálhatni. — Hónapok előtt, midőn az első énekesnő szabadságon volt, s Ellingerné sem énekelhetett minden szerepet, — a forcirozott trillák ráfogott bűvös bája pedig, s a szinpadrengető játék nem birva a közönséget nem a maga kedvéért színházba vonni, üres házban nyaralt ki az opera: — nyugtatgató biztatást kaptunk, operai csillag, s lesznek rendes élvezhető dalműi előadások. A közönség várt, hónapok teltek, az operai előadások csak elvéve teltek, — de a biztatgató ígélet folyton csak hangzott, minek ja journalistika szintén nem mulasztá el a maga részéről a legteljesebb hitelt szerezni a közönségnél. Végre az ígélet, midőn már az első énekesnő is

hazaérkezett, s javában áradna a közönség énekére a színházba, (tehát midőn házat, s pénztárt, a mennyire attól már kitélik, a rendes operai előadás is megtölté) csakugyan beteljesedett! megjött a „tündöklő operai csillag“ — Palm Spatzer! Egyszer fellépett, s másnap fiaszóval — elrepült, azaz, ez merész phrasis lenne tőlünk, hanem úgy mondjuk, hogy — elvasutazott. Itt már most kérdjük, logika-e az, hogy a költséges operát az ugyis szűken jövedelmező nyári hónapok nagy része alatt vonzerő nélkül hagyták, vagy az, hogy az őszre — tehát a legjobb színházidőre, midőn különben is elegendő nagy az opera közönsége, oly énekesnőt hozatnak nagy költséggel, kinek éneke még ingyen is kiabálás? — Azonban eljött az igazi tündöklő fényű csillag, ki először volt ígerve — Viardot-Garcia Paulina assz. Ő róla el lehet mondani azt, mit nagyon kevésről az énekesnők közül, oly mértékben pedig, mint róla, talán egyről sem: nemcsak nagy énekművésznő, hanem egyszersmind nagy szinművésznő is. Iskolája játékban s éneken egyaránt nagyszerű, kimerített; s hangja, épen mint Roger-é, daczára hogy túl van igazi virágzásán, a kitünő iskola, s még végkép el nem tűnt bája által élvezetet szerezhet — mint festői rom egy remek klasszikai épületből. A „Sevillai borbélyban“ és „Normában“ lépett eddigelé fel, s minthogy nem egészen telt házak előtt, ismét kérhetnők, nem logikaibb lett volna-e a nyári hónapokra megszerezni, midőn a színházi csalogánynak rendes nagyobb napi közönsége van? Azonban elég egyszerre ennyi a logikából, legfőlebb azt

kérdezhetnék még, miért akarja az igazgatóság a hőstettek sorába még azon bámulatra-méltó intézkedését is érvényre hozni, miszerint jövőre a vásárookra nagyszámmal bejövő vidékiek előtt eredeti darabok ne adattassanak?

E G Y V E L E G.

** Ifjabb Dumas Sándor. Idősebb Dumas Sándor egykor nős volt, s hogy lett azzá, tán nem lesz érdektelen elbeszélni. Ferrier Idával, a Porte Saint-Martin színház egyik szép művésznőjével volt ismeretsége. E nőt egyszer magával vitte az orleánsi herceg estélyére, mit ez látva, kissé nehezeltelve szóló Dumashoz „Nemde édes Dumas, ön nejét mutatá be nekem?“ E megszólítás következtében a Monte-Christo szerzője Ferrier kisasszonyt csakugyan oltárhoz vezette. A lakodalmon jelen volt a francia irodalom minden zászlósa, még maga Chateaubriand is. — Dumas ekkor magát marquis de la Pailleterienek nevezte, azonban nejét állásához mérten nem bírta eltartani, a miért tőle elvált, s azóta a marquise Flórenczben lakik. E házasság magtalan volt. II. Dumas Sándor anyja egyszerű varrónő, ki az idősebb Dumasval, midőn ez még csak 22 éves volt, szerelmi viszonyban állott. Az atya némileg gondját viselte a kis Sándornak. Midőn egypár műve nagy sikert aratott, s ő nagy házat tartott, fia meglátogathatta minden 14 napban, s őt „Dumas úr“-nak szólította. A gyermek, minden szülei gyöngédséget nélkülözve, idegen intézetben nevedett, s hallgatag, magába vonuló lón. Atyja egy napon egészen elmélyedve találta egy könyv olvasásába, mit a fiu — észrevétlenül, — elrejteni igyekezett. „Micsoda könyv az?“ kérdé az öreg. „Rousseau Emilje.“ „Tetszik? S miért tetszik?“ „Azért tetszik, mert Emil oly bátor volt.“ „Bátor! Hogyan?“ „Igen, mert atyja vonakodott nevét neki adni, ő tehát maga felvette azt!“ „Kujon! Hát csak szeretnéd felvenni nevedet, — jegyzé meg az öreg mosolyogva. Nos jó, vedd hát fel, s ne beszéljünk erről többé!“ Sándor ekkor tizenegyedik évében volt. E nap óta jelleme egészen megváltozott. A hallgatag gyermekből vig, értelmes tanítvány lett, s iskoláit bevégezve a legjobb bizonyítványokban részesítettett. Hogy e jó eredmény megünnepeltessék, atyját ennek egyik legjobb barátnéja, madame Waldor Melanie megkérte, hogy az irodalom s művészetek gyermekeit magánál öszvegyűjthesse egy estélyre. Gavarni, Pyat Felix, Gonzales s mások már jelen voltak, midőn Dumas, fiát kezén vezetve, belépett. Az ifjú Sándort könyvekkel s koszorúkkal halmozták el. Minden hölgy szerencsekívánatokkal árasztotta el a 17 éves ifjút, ki nagy könnyűséggel, szép fővel, s atyjának sötét ethiopiai színéből valami alig észrevehető igen kedves maradvánnyal bírt. Ejjél után a társaság kissé fesztelen kezdett lenni; Pyat Felix és Gavarni minden kigondol-

ható bolondságot elkövettek, azonban Sándor, ki eddig a legdühösebben tánczolt, egyszerre csak eltűnt. Az öreg úr egy félreeső teremben találta, hol madame Waldor tizennégy és féléves leánya előtt térdelve, annak épen a leghatározottabb szerelmi vallomást tevő. „Bravo, bravo!“ kiáltott a túlboldog atya. „Véremre ismerek benned! Te már valódi fiam vagy!“ Első műve volt: „Az ifjúság bűnei“. Ennek kibocsátása után atyjával Spanyolországban s Afrikában utazott, hol a „Négy asszony s egy papagály kalandjait“ írta. Az ifjú Sándor műveit az élet után írta. Elég könnyelmű volt arra, hogy a párisiak minden szenvedélyét átélje, s elég öntudata, hogy a maga s mások hibáit figyelemmel kísérje. A „Kaméliás hölgytől a „Demi-Monde“-ig mindenhol ő szerepel, s a Kaméliás hölgyet, mit az egész világ ismer, 14 nap alatt írta. Ifjabb Dumas Sándor jelenleg 32 éves, s bár nem volt mindig gazdag, soha — még legszűkebb napjaiban sem mulasztotta el anyjáról gondoskodni. S ez a legszebb vonás, mely az embert jellemezheti.

E M L É K K Ö N Y V.

R. L. k. a.

Tündökölve fényben, gazdagságban,
A világnak szédítő zajában:
Üdvét a szív keresi hiában!

A boldogság — ez a félénk gerle
Félve repül a vágyó kebelbe;
Tápláléka tiszta szív szerelme!

SAL FERENCZ.

H Á Z I K Ö N Y V T Á R.

Magyar képek albuma. Barabás rajzai után aczélba metszve. Szövege Vajda Jánostól. Ára 2 pft. Tartalma következő: A postagalamb. A virágáros leányka. A utczaseprő fiu. A csikós. Az erdélyi oláhleány. A parasztfiu. Magyar uri hajadon. A dáde rajkóival. A szőlőpásztor. A czim-balmos. A magyar hölgy. A fürdő. — E szerint tizenkét aczél metszet, s ugyanannyi elmefuttatás, nagy nyolczadrétben legfinomabb papiron, keretek nyomtatással, elől egy behelyezett nap tárlappal. Összesen 87 lap. Piros angol vászonba, aranszegélyezettel a legpompásabban kötve, ára — 2 pp. Ezekből látható, hogy diszkönyv ilyen olcsó árral még a gazdagabb idegen irodalmokban sem jelent meg. Hasonló könyvkötőmunka nálunk maga 2 pft., s e szerint a szöveg s a képek szintén ingyenbe jön. Társalgó termék asztalaira van szánva e könyv, s midőn az bármi fényes terem diszművei közé is beillik, egyszersmind olcsósága mellett a középrendnek még alsóbb rétege sem követ el pazarlást megvételével.

Vasárnapi könyvtár. Harmadik évfolyam. 1858. Szerkeszti Hajnik Károly. 5. 6. és 7-ik füzet. Pál és Virginia. Francziából. A vékfeldi lelkész. Angolból. — Valóban klasszicus elbeszélések; azon kevés számú költői művek közé tartoznak, melyek a polgárisult (civilizált) világ közös szellemkincsévé lőnek, mert alkotásuk oly mesteri, hogy minden fajú népre egyaránt mély erkölcsi hatást gyakorolnak, azért az általános embernek közös kátéivá váltak. Jól van az, hogy szeressük az eredetét a magunkét, ha gyöngébb is: de talán nagyobb vétet követnénk el önmagunk ellen, ha a már nyelvünkre fordított idegen remek előtt is ajtót zárnánk, főleg, ha oly csekély áron juthatunk hozzájuk, mint e kiadásban, melynél olcsóbbat sem a hazában sem azonkívül nem ismerünk.

Album a „Pesti Napló“ mult félévi t. előfizetőinek a folyó évi február és mártius havában kimaradt számokért. 232 lap. Tartalmát teszik a jelen év politikai, tudományos, ipar- szépirodalmi és művészeti mozgalmainak áttekintő leírása, s végül a magyar biztosító társaság ügynöki névlajstroma.

H Á Z I G A Z D A S Á G.

Hogy kell az égett sebet gyorsan, biztosan s sebhely nélkül begyógyítani. Gyakran megeshetik olvasónóinkkal, hogy ujjacskáikat a tűzhely körül megégetik, illő azért, hogy ha más egyebekről annyit szoltunk, szóljunk e baj gyors, biztos orvoslásáról is. Közönséges házi szappanból kutvizzel igen vastag habot készítünk, s ezt toll segítségével a sebre kenjük olyképen, hogy az a seben felujjni vastagon álljon; de mivel a szappan csakhamar folszárad, a bekenést addig ismételjük, míg a seb felett abból egy léghatlan bőr nem képződik.

A babér, mint a legyek elüzöje. A genfi mészárosok husboltjaiban nincsen légy, noha azok egész napon át nyitva állnak. A legyek e távortartásának titka következőből áll. A bolt belfalait bemázoltatják babér olajjal, mely illatot a légy ki nem állhatja. E szer igen alkalmasnak mutatkozik arra, hogy az aranyozott képkeretektől a légy távol tartassék.

Óvszer a penész ellen. Erős illatu anyagok, nevezetesen az illó olajok azon tulajdonnal bírnak, hogy még akkor is akadályozzák a penész kifejlését, ha csekély mennyiségben alkalmaztatnak. A tinta, ragasz, bőr, mag különösen nagy hajlammal bír a penészedésre. A tintát megóvhatjuk az ellen, ha szegfűborsot teszünk bele; hasonló szolgálatot tesz a levendula vagy akármely más illó olaj. Az illó olajok a bőr penészedését is akadályozzák. A bagaria azért nem penészklik, mert

nyiroalajjal van beitatva. Csak néhány csepp illó olaj elég arra, hogy több darab bőrkötésű könyvet a penésztől és dohosságtól megóvjon. — Rendkívüli gyorsasággal penészklik a ragasz. Timsó sokáig, de a terpetinolaj teljesen megóvja azt, hasonlólag igen hathatós a levendula, borsmenta-, anisolaj sat., még akkor is, ha csekély mennyiségben van alkalmazva. A magnak messzeföldre küldésekor is az illó olajat igen nagy sikerrel lehet az elromlás meggátolására használni.

☞ A lapunk 43-ik számában közölt kép-talányok helyes megfejtését (I. Az alma nem esik messze fájától. — II. Szénégetőnek tőkén a szeme.) következő t. előfizetőnk küldték be. Csepinszky Ilka. Szakmáry Judith. Doll Mária. Filhauer Emilia. Tahy Mari. Szabad Irma. Jamniczky Janka. Mészáros Amália. Mosdósy Józsefné. Mikó-Halmay Sarolta. Kossa K. Aldobolyi Nagy K. Belák Julia. Szegő Mária. Demianovics Veronka. Grócz Alajosné. Fittler Pende Berta. Pap K. Szombathy Ilka. Szabó Sámuelné. Rédiger Eszther. Puskás Ágnes. Zilahy J. Keresztessy Vilma. Kammon Mathild. Czehenter E. Túri Dánielné. Kubinyi Gizella. Deáky Francziska. Somogyi. Márky Riza. Gomoncsá E. Ruysz Ferenczné. Szappanyos Miklósné. Mártonfy M. Urhegyi-Fischer Louise. Baksayné. Méhes Mária. Tóth J. Kossa Ilka. Bornemisza Istvánné. Smetácsek B. Miksich-Nagy Fanni. Kaszap J. Uray Jánosné. Turcsányi Emma. Csolnokyi Ilka. Vágó Nina. Mara Miklósné. Mezőssy Ida. Micheller Jozéfa és Eliz. Kelecsényi Karolina. Cseresnyés Iréne. Kulcsár Anna. Piry Etelka. Koropnay Zsuzsanna. Beóthy Zoltán. Szegedi K. Kiss J. Mispál J. Lengyel Jola. Juhinszky G. Kacz Mari. Váczy K. Katona L. Papanek K. Hencz Emilia. Illés Eleonora. Tamási Zsófia. — Jutalmakat nyertek: Mikó-Halmay Sarolta urhölgy (Családkönyvét), — Micheller Jozéfa s Eliz k. a.-ok (Dalzongorát), — Szegő Mari k. a. (Kakas Márton naptárát), kiknek is az illető kötetek postára adatnak.

Igazítás. Mult számunkban a „Merre vágysz“ czimű költemény második versszakában „Fut a bús magány“ helyett „Int a bús magány“ olvasandó.

G A L A M B P O S T A.

Nem zugalódhatom. — **Merre van a paradicsom?** — czimű költemények, és **Szerelem-e vagy szánalom?** — **Fura Jancsi.** — **Egy csónakázás.** — **Az öreg halász.** — **A rigorozum** czimű prózai dolgozatok nem adhatók.

Czimbalmos költeményei tehetséget mutatnak.

L-f. Elkésett.

Yo-el-Rey ??? (Arra kérjük, hogy így ne feleljen aztán e telegrafi jelekre: !!!)

Felelős szerkesztő: **Vajda János.** — Kiadó-tulajdonos: **Heckenast Gusztáv.**

Pest, 1858. — Nyomatott Landerer és Heckenastnál (egyetem-utca 4-dik szám alatt).